

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα Δρ. 10. — Για το Έξωτερικό
φρ. γρ. 10

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κίσκια της Πλατείας Συντάγματος, Ομόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιδόδρομου (Οφθαλματρείο), Βουλής, Σταθμού Υπόγειου Σιδηρόδρομου (Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Έξαρχεια) στα βιβλιοπωλεία «Εστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (όδος Σταδίου, αντίκρυ στη Βουλή).

Η συνδρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ενός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΝΟΣΤΙΜΗ

Ιστορία κι αληθινά Ρωμαϊκή που μας τη δηγύεται φαριδιά πλατιά και μ' όλες τις χαρακτηριστικές λεπτομέρειες ή «Ακρόπολη» της περασμένης Πέμπτης. Ένας, λέει, Υπουργός τῶ Ναυτικῶν διόρισε, δῶ και εικοσιπέντε χρόνια, κάπιο φίλο του λογιστή σὺ Ναυτικό. Ὁ φίλος δὲν πρόφτασε νὰ καλοχαρῆ τὸ διορισμὸ του κ' ἐρχεται ἄλλος Υπουργός, βρίσκει τὸ διορισμὸ παράνομο και τὸν ἀκυρώνει. Ὁ φίλος δμως αὐτὸ ἤθελε πέφτει ἀμέσως στὰ δικαστήρια κ' ὕστερ' ἀπὸ εικοσιπέντε χρόνια πὸν βαστάξανε οἱ διάφορες δίκες του κερδίζει σήμερ' αὐριο τὴν ὑπόθεση, τραβάει ἑκατὸ χιλιάδες ἀπὸ τὸ Δημόσιο και παίρνει και τὸ βαθμὸ τοῦ Ταγματάρχη—γιατὶ τόσα, λέει, θὰ κέρδιζε ἂ δουλέυε τὸν καιρὸ πὸν ξόδιασε στὶς δίκες, και τέτιο βαθμὸ θ' ἔχε σήμερα, ἂ δὲν ἀκυρωνότανε ὁ διορισμὸς του.

Όταν κανείς γράφει, ἐννοεῖται κι ἀπαρχῆς πὸς

ριάζει δηλαδή τις δύο τις σελίδωσες. Καθὼς εἶπα στὴν Ἀπολογία, ἕκαμα Κατάλογο γιὰ κάτι λέξεις τοῦ Ταξιδιοῦ, μὰ ἐπειδὴ μερικὲς ἀπ' αὐτὲς βρίσκονται μόνον στὴν πρώτη ἐκδοσὴ, και τίς ἀλλάξω στὴ δεύτερη, μπορεῖ κανεὶς πὸς ἐρχομὰ μὲ τὸν πίνακα νὰ κοιτῆ ποιά λέξη ἔχω στὸ πρῶτο Ταξίδι, και ποιά μὴν ἔχω στὴ θέση τῆς ἐδῶ. Ἡ Ἀπολογία δὲ λέει τίποτα γιὰ μιὰν ἄλλη μικροῦστικὴ ἀλλαγὴ. Ἀφοῦ ἀκολουθοῦμε τὴν παλιὰ ὀρθογραφία πὸς συνηθίζει περισπωμένη στὰ τελικὰ μακρόχρονα, εἶτανε σωστὸ νὰ γράψω μὲ περισπωμένη τὸ πού και τὸ πῶς. Μοῦ δεῖξανε ὁμως πὸς μὰς συμφέρει νὰ κρατήσουμε τὴν περισπωμένη μονάχα ὅταν τὸ πού και τὸ πῶς εἶναι ὀρθωματικά. Θὰ πῆς, πὸς ἢ πῶς, σὺ χαρτὶ ἀπάνω, τὸ ἴδιο κανεὶς λοιπὸ δὲν κερδίζουμε τίποτις ποῖς θὰ προφέρῃ περισπωμένη; Κερδίζει τὸ μάτι κερδίζει κ' ἡ προφορά. Σὰ μιλοῦμε, ἀλλίως μελωδοῦμε ἀναφορικὸ πὸς και πὸς ῥωτηματικὸ ἴσια ἴσια τὸ διαφορετικὸ τὸ μελωδῆμα μὰς τὸ φανερώνει κ' ἡ διαφορὰ τοῦ τόνου τοῦ τυπωμένου. Ἐτσι κρατοῦμε κίόλας τὴν περισπωμένη ἐκεῖ πὸς τὴν εἶχε κ' ἡ ἀρχαία.—Τὸ πὸς πάλι, ὅπου τὸ εἶχα στὴ θέση τοῦ πῶς, τ' ἄλλαξα. Προτίμησα ὁμως νὰ μὴν ἀλλάξω ἄλλο ἐνζ και παντοῦ βέσταξα τὸ πολιτικὸ τὸ διῶ, νὰ διῆς, διῆς. Ὅχι δηλαδή πὸς ἀπὸ παλιὰ συνήθεια μοῦ κοστίζει τάχα νὰ τὸ χαλάσω, μὰ γιατί δὲν ταιριάζει νὰ εἰμαστε ἀχάριστοι. Ἀφοῦ εἶμαι Πολίτης, σωστὸ νὰ μείνη στὸ πρῶτο μου τὸ βιβλίον κ' ἕνα θυμητάρὶ τῆς ἀγαπημένης μου τῆς Πόλης, σὰ βούλλα του πρωτοχάραχτη.— Καίρουμαι πολὺ

Ἡ «Ακρόπολη τελιώνοντας τὴ δῆγησή της μὰς συμβουλεύει νὰ καμαρώσουμε και νὰ χερκοροτήσουμε τὸ Ρωμαϊκό. Ὅταν τὸ κάναμε κι ἂ δὲ μὰς ἔδλεγε, ὄχι γιατί παρόμοιες ἱστορίες γίνονται κάθε τόσο, ἀλλὰ γιατί δὲ βρέθηκε ἀκόμα ἕνας βουλευτὴς ἢ νομοδασκαλὸς νὰ μελετήσῃ τὸ σπουδαῖο αὐτὸ ζήτημα και νὰ φορτώσῃ στὴ ράχη τοῦ Υπουργοῦ κάπιες εὑτύνες πὸν νὰν τοῦ δένουν κάπως τὰ χέρια και νὰ μὴν τὸν ἀφίνουνε νὰ ὀργιάζει ἔτσι ἀσυνείδητα.

Διορίζεις ἐτοῦτον παράνομα ἢ παύεις ἐκεῖνον παράνομα κι ὁμως τίς παρανομίες σου, πὸν γίνονται ἀπὸ κομματικὸς λόγους, τίς πλερώνει τὸ Δημόσιο ταμεῖο, δηλ. ἐμεῖς οἱ ραγιάδες σου πὸν μὰς ξεζουμάζεις, μὰς λιώνεις στοὺς φόρους γιὰ νὰ κάνεις ἢ ἀφεντιά σου τὰ κέρφια σου. Ἄ δώσει αὐριο ἕνας πατριώτης ἑκατὸ χιλιάδες γιὰ τὸ στόλο, θὰ χαλάσετε τὸν κόσμο, ὅταν τὸν πῆτε ἐθνικὸ εὐεργέτη, ὅταν τοῦ δώσετε παράσημο και ὅταν τοῦ στείλετε, μέσο τοῦ Σιμόπουλου, μακαρονιστικὸ γράμμα πὸν νὰν τὸ διαβάσει και νὰ λιγώνει ἀπὸ τὴ συγκίνηση. Κι ὁμως οἱ ἑκατὸ χιλιάδες τοῦ πατριώτη δὲ θὰ ξοδιστοῦνε γιὰ νὰ γίνουνε πολεμικὰ καράβια, ἀλλὰ γιὰ νὰ ποζημιωθεῖ ὁ Παλαπαναγιώτης ἢ κανένας ἄλλος σὰν και λόγους του, πὸν ἀδικοδιορίστηκε ἢ ἀδικοπαύτηκε—γιατὶ τὸ ἴδιο εἶναι, σώνει μοναχὰ πὸν στὴν Υπουργικὴν πράξη φωλιάζει τὸ ἄδικο.

Τὸ Κράτος ζητᾷ χρηματικὴ ἐγγύηση ἀπὸ κάθε φωροταμία γιὰ νὰ μὴν κάνει κανένα λογιστικὸ λάθος ἢ καμιά μικροκατάχρηση, και δὲ ζητᾷ τιποτα, οὔτε χρηματικὴ οὔτε, τίς περισσότερες φορὲς, ἠθικὴ ἐγγύηση ἀπὸ τοὺς Υπουργοὺς του πὸν διαχειρίζονται μιλιοῦνα και κάνουνε λάθια, θεληματικὰ ἢ ἄθελα, μὲ τὸ σωρό. Παράξενα, μὰ γι' αὐτὸ και Ρωμαῖκα, πράματα.

ΕΧΟΥΜΕ

λοιπὸν, καθὼς γράφτηκε κάπου, στὴν Ελλάδα Υπουργεῖο τῶν Ἐσωτερικῶν... ὑποθέσεων τοῦ κόμματος.

Μὰ και βρέθηκε τὸ ἀληθινὸ καλοῦπι, μποροῦμε νὰ χύσουμε σ' αὐτὸ κι ὅλα τ' ἄλλα ἐπίσημα ἀξιώματα.

Καθὼς λοιπὸν ἔχουμε Υπουργὸ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Κόμματος, ἔτσι ἔχουμε και Υπουργὸ

πρέπει νὰ ξέρῃ τὴ γραμματικὴ τῆς γλώσσας πὸς γράφει. Μὰ δὲ φτάνει νὰ ξέρῃς τὴ γραμματικὴ, γιὰ νὰ γράψῃς βιβλίον, ἄμα δὲν εἶναι μόνον και μόνον ἐπιστημονικὸ, ἀν και στὴν ἐπιστήμη τὴν ἴδια χρειάζεται και κάτι παραπάνω ἀπὸ τὴν ξερὴ ἐπιστήμη. Τὸ κάτι ἀπὸ τὸ χρειάζεται ἀκόμη περισσότερο στὴ φιλολογία. Τί εἶμαι, γλωσσολόγος ἢ ψυχολόγος, ἐπιστήμονας ἢ ποιητὴς, καλὰ καλὰ δὲν τὸ κατέχω, νὰ σὰς τὸ πῶ. Ἴσως δὲν εἶμαι και τίποτις. Ἐνα πρᾶμα νοιώθω, πὸς εἶτε λέξη πιάνω νὰ ψιλολογῆσω εἶτε ἄθρῶπινη ψυχὴ, διαφορετικὴ δουλειὰ δὲν κάνω κι ὅσο ἢ μιὰ μὲ συνεπαίρνει, τόσο μὲ συνεπαίρνει κ' ἡ ἄλλη. Παλιὰ πρόληψη κίόλας πὸς ἢ φαντασία, ἢ δημιουργικὴ φαντασία, δὲν παίζει ρόλο, και ρόλο σημαντικὸ, στὴν ἀποκάλυψη καθε ἀλήθειας. Καθὼς πλέκει

πὸς τὰξίωθκα νὰ βγάλω ἀπὸ παντοῦ τὴν παράσην λέξη Γραϊκός, ἀντί τὸ Ρωμῖος τὸ κυριολεκτικὸ, πὸς δὲν τολμοῦσα φαίνεται νὰ τὸ γράψω, πὸς δὲν εἶχε τότες και πολλὴ πέραση, μὰ πὸς σήμερα νομίζω πὸς μαζί μὲ τὴν ἱστορικὴ του σημασία και ἄξιζ, τοῦ δώσαμε κάποιον ποιησῆ. Στὸ ἀπὸ, ὅταν τὰφτι μὰς ἀκούει δίχως πρόληψη και πάθος, ἢ λέξη Ρωμῖος εἶναι και πολλὴ ὁμορφῆ, ἔχει δικὴ τῆς ἀρμονία, γιατί πρέπει νὰ πῆ τὸ λόγο τῆς κ' ἢ τὴν, ὄχι πάντα και πάντα ὁ δασκαλισμός.

τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Κόμματος (κοίταξτε διπλωματικὲς μεταθεσες, κομματικὲς παρασημοφορίες κτλ.), και Υπουργὸ τῶν Στρατιωτικῶν ὑποθέσεων τοῦ Κόμματος, και Υπουργὸ τῆς Δικαιοσύνης τοῦ κόμματος, και Υπουργὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ' ἐκπαιδευτικῶν τοῦ κόμματος, και Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ κόμματος, και τράβα κορδέλλα ἀφοῦ κάθε Υπουργεῖον και κάθε δημόσια ὑπερσία στὸ Ρωμαϊκό πηγάζει ἀπὸ τὸ κόμμα και γιὰ τὸ κόμμα γίνεται.

Μεγαλύτερη ἀλήθεια ἀπ' αὐτὴν δὲν ἔχει ξαναεπιπωθεῖ.

ΜΙΑΝΣΕ

κι ὁ κ. Δεληγιώργης στὴ Βουλὴ και τὰ πρόκοψε ἴμὲ τὴ φωτεινότετη γνώμη του νὰ φτιάξουνται τὰ παπούτσια τῶ στρατιωτῶν στὸ Ἐξωτερικὸ, γιὰ νὰ δυναμώσῃ βέβαια, μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἢ Βιομηχανία τοῦ τόπου μὰς!

Μπορεῖ, δὲν ξέρουμε, νὰ χεῖ δίκιο ὁ κ. Δεληγιώργης και νὰ μὰς συμφέρει νὰ φέρουμε ὅλα τὰ χρειάζομενά μὰς ἀπ' ἔξω, μὰ καλὸ θ' ἔτανε ἢ ἀρχὴ νὰ γίνῃ ἀπὸ τοὺς βουλευτάδες, κι ὄχι ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ παπούτσια, ἀφοῦ ὡς τώρα ἀποδείχτηκε πὸς δὲν εἶναι και τόσο φίνε οὔτε τόσο φτηνὴ ἢ ἀεγχώριος παραγωγή τῶ βουλευτᾶδω μὰς.

ΠΡΟΔΟΤΗΣ

ὁ Καζάκης, γράφουν οἱ «Καιροὶ» τῆς Τρίτης, γιατί σὲ κάπιο λόγο του δὲ μὰς ἔδωσε ἀλάκαιρη τὴ Βορεινὴ Μακεδονία μὲ ἄρισσε και κάπιο κομάτι, γιὰ ψυχικὸ, στοὺς Βουργάρους.

Τὸ μοῖρασμα τῆς Μακεδονίας μὲ λόγια και μὲ ἄρθρα εἶναι δικὸ μὰς χέρισμα, καταντῆ Ρωμαϊκό. Οἱ ἄλλοι λαοὶ τίς τέτιες μοιρασιὰς τίς κάνουνε, θαρροῦμε, μὲ τὸ σπαθὶ και γι' αὐτὸ εἶναι και πὸς σίγουρες.

ΑΠΟΨΕ

Στὴν Κρ. Κυριακίδω

Ἀπόψε τὰ γιοῦλια θὰ χύσουν τὸ μῦθον πὸς μὲς στὴν καρδιά τους κρατοῦνε κλεισμένον και ὀάρτουν τ' ἀπόδωνα στὴ χλόα πὸς θὰ γέρω νὰ πὸν τὸ τραγοῦδι πὸς τόσο προσμένον

ἕνα ῥομάντσο, ἔτσι και τὰ ἱστορικὰ σὰ φαινόμενα τὰ συνταιριάζεις. Λογικὴ παντοῦ θέλει, γιὰ νὰ βγῆ τὸ συμπέρασμα σωστὸ. Θέλει και ἀγάπη Ὁραϊκὸ τὸ ξεδιάλιξε ὁ Παλαμαξὶς αἰτοιμάζουμε και τ' ἄρθρα μὰς, καθὼς συνθέτουμε και τὰ τραγοῦδια μὰς. Μὲ τὸν ἔρωτα και μὲ τὸ μῆθησι. Ὅπως ἀπὸ κάτου ἀπὸ τὸ πὸς ἐλεύτερο φτεροῦσισμα τοῦ ποιητῆ μπορεῖ νὰ κρύβεται ἢ καλομετρημένη τοῦ κριτικῶ παρατήρηση, ἔτσι κ' ἕνα ἄρθρον πεζογραφικὸ δουλεμένο, και μὲ ὅλη του τὴ δασκαλικὴ μορφή, μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι ἕξον πρὸς κάποιον δημιουργικὴ πνοή, και πρὸς τὴν Ποίηση νὰ στέκη πολὺ πὸς κοντὰ κι ἀπ' ὅσο κανεὶς ὑποψιάζεται. Πολλὲς φορὲς τυχαίνει νὰ τὰ ζυγιάζουμε τὰ τραγοῦδια μὰς και νὰ τραγοῦδαμε τ' ἄρθρα μὰς. (Νουμᾶς, ἀρ. 140, 1905).

Νὰ μὴ σὰς τὸ κρύφτω, ἐγὼ τὸ Ταξίδι μου, σὰν τὸ γράψω, θέλησα νὰ τὸ τραγοῦδησω. Μπορεῖ νὰ γελιοῦμαι και νὰ μοῦ πῆτε σεις πὸς ἢ ἀπαίτηση μεγάλη νὰ γυρέσω νὰ περῶω ἔξωθεν και γιὰ ποιητῆς. Μὰ τί νὰ σὰς κάρω πὸς τὴν ἀπαίτηση τὴν ἔχω; Τὸ δῆλωσα κι ἀπὸ τὴν πρώτη ἐκδοσῆ «Τὸ βιβλίον μου εἶναι παραμῦθον, ὄχι ταξίδι (σ. δ')... ἀπὸ τὸ βιβλίον, μόνον ὅτι ἔχει βᾶση τὴ γραμματικὴν, γράφηκε μόνον και μόνον γιὰ νὰ μπορέσῃ, ἀν εἶναι δυνατό,